

Драги оци и браћо, након нашег посљедњег сабрања имам жељу и потребу да вам се обратим и на овај начин, писаним словом, молећи Господа Исуса Христа да ме помилује и надајући се у силу и дејство и благодат Светог духа да ћете разумјети, ако не моје ријечи и мисли, оно макар искреност срца која из њих проговара.

Исувише би било очекивати послјије свега да ће ово моје писмо донијети велике промјене, том мишљу се и не заносим, поготово знајући да је све што ћу написати мање-више већ речено. Али ми се чини да све то није и записано, па због тога - нека остане и као писано свједочанство посљедњих збивања.

Као што знамо, Сабор на коме смо се сабрали 11. новембра 2008. бјеше сазван од Светог архијерејског синода са једном примарном темом, а то је молба Његове светости патријарха Павла да се ради немоћи и болести ослободи тешке одговорности и своје службе, те да се сходно томе изабере и нови патријарх наше Цркве. Сабрали смо се на тај позив Светог архијерејског синода из цијелога свијета, са жељом, надом и великом бригом размишљајући о избору новог првојерарха наше Цркве.

Немам жељу да говорим о свим перипетијама које су претходиле нашем сабрању, нити о свим јавним шепртљаријама које су настале поводом патријархове молбе, потпомогнуте новинарским сензационализмом, и које су умногоме биле одраз и нашег духовног стања и (не)зрелости. Рећи ћу само то да сам као епископ Цркве Христове на том Сабору, као и већина вас, коначно дознао да је патријарх заиста и потписао ту молбу у којој нас јасно моли да га због болести и немоћи разријешимо дужности и изаберемо његовог насљедника.

Поштујући елементарну људску логику и елементарну црквеност, чинило ми се најнормалнијим да - ако је већ ту молба првога међу нама, његовом руком потписана, у шта смо се сви увјерили и једнодушно прихватили - требало је онда да молбу старога, светога и немоћнога оца уважимо. Потом би услиједиле друге озбиљне ствари, попут утврђивања начина избора и коначно и сам избор патријарха. Тек тада, када би нови патријарх заказао Сабор, ми бисмо коначно могли да радимо по дневном реду, рјешавајући горућа питања у нашој цркви са пуним капацитетом. Рјешавање сложених проблема, као што сам поменуо, заједно са низом свима добро познатих питања око арондација епархија, избора архијереја и слично, не може се у потпуности ријешити у

одсуству првога, тј. Његове светости.

Иако је неколицина нас јасно и са чуђењем поставила питање: зашто су друге тачке на дневном реду, а не она без које ништа друго не може бити ријешено, од предсједавајућег, митрополита Амфилохија, нисмо добили никакав одговор! А након тога је почела расправа о првој тачки дневног реда. Чула су се свакојака размишљања, најчешће о неаутентичности патријарховог потписа (Лаврентије, Јефрем, Никанор). О томе постоји писмена представка епископа Јефрема, која је до саме сржи доводила у питање молбу Његове светости и свако дјеловање Светог архијерејског синода у вези са том молбом. На то је митрополит Амфилохије одговорио да је то увреда и да је неприхватљиво све што је написао епископ Јефрем, рекавши при том изричито да се патријарх мора бирати.

Његов говор је звучао као глас здравог разума у ситуацији која је већ почела да поприма размјере неувиђавности по питању стварне ситуације у којој смо се нашли. Говорили су и други (Игњатије, Фотије, Максим, Иринеј), не много, али размишљајући у истом правцу - да је "све јасно и логично" и да нема потребе за даљим објашњењима, него да треба дјелати. Међутим, десило се нешто сасвим неочекивано. На самом крају послеподневног засиједања првог дана рада Сабора, тачно у 19 часова, предсједавајући митрополит Амфилохије устао је и рекао: "Пошто видимо да већина није за усвајање молбе Његове светости, нека наша одлука буде да умолимо Његову светост да и даље остане на трону СПЦ".

Узалуд је епископ Фотије говорио: "Сачекајте, да гласамо!" Узалуд се јасно чуло: "Зар се тако поштује патријарх?!" Узалуд је епископ бачки Иринеј рекао: "Не можемо тако да завршимо, сутра треба наставити о овој веома озбиљној теми." Одлука је већ била донесена! Те ноћи је било и велико весеље код владике банатског у келији. Сутрадан је свечано објављено да је народ са великим олакшањем примио вијест да је наш патријарх и даље Павле.

И заиста, у народу је створена слика и прије и после Сабора да постоје "зли" и "добри" момци. Зли су они који хоће да смијене светог, старог и немоћног, а добри га штите и бране од њих. По природи ствари, народ се сврстао међу добре и за немоћнога. То је класичан облик медијске манипулације и оваква слика и не би могла да се формира без медија, који су у томе здушно помагали, како писани, тако и електронски.

Вјерујем да се сјећате да је баш патријарх Павле говорио да су најопасније полуистине, оне нам се поткрадају и кад их нисмо свјесни. О томе хоћу понешто да кажем, јер је пуна истина да је велики број оних који активно живе свој црквени живот, и који разумију шта то у ствари значи била тужна, постиђена и саблажњена НАШИМ ЧИНОМ. Сви који сумњају у ово треба да питају наше студенте и мноштво других младих људи, као и оних старијих, који се сабирају у нашим храмовима - тог јутра када је вијест са Сабора објављена јавности - они су били тужни и забринути, и нама се чини с правом. Још једном смо, сада не само Синод него и цијели Сабор, показали и пред њима и пред свим другим људима колико смо "озбиљни" и "одговорни" према Цркви којој служимо и према друштву у коме живимо.

Један угледан и учен млади човјек, који читавим својим бићем живи у Цркви, рекао ми је тог јутра да му је сада сасвим јасно зашто смо изгубили и Црну Гору и Косово и доживјели такав пораз у Хрватској: "Сад ми је јасно", рекао ми је, "зашто све више озбиљних људи неће ни да чује ријеч о Цркви". А ми и даље уживамо у популистичком замајавању и говорењу о томе како је "већина архијереја" и "већина народа" за неку одлуку. Већина ког народа? Већина је постала мјерило! Гдје? У Цркви!? Зар је то могуће! Како би сада требало да се сјетимо оне молитве коју на свакој литургији читамо - да се из свег срца помолимо "за гријехе наше и незнања народна". У часу када је театрално објављена вијест о "народном одушевљењу", чак и уважени митрополит Амфилохије узвикнуо је: "Vox populi, vox Dei!" Подсјетио сам нас тада да то није баш хришћански израз, него да је више паганска изрека, која у јеванђељском контексту - ако имамо у обзир новозавјетно јудејско-народно: "Распи га, распни" - свакако не може да стоји! Народ је жедан воде живе, живог Бога, а ми архијереји смо први позвани да их доведемо до тог извора, до богопознања. И не само да смо позвани, него смо и одговорни пред Богом и пред људима да обављамо своју дужност и да будемо у најмању руку "професионални", да употријебим тај груби, али прецизни пословни израз. Као и бојазан од његовог опозита - од дилетантизма, од ког Бог нека нас сачува.

Слава Богу, у посљедњих двадесет година у нашој цркви догодиле су се многе дивне ствари. Храмови су најчешће пуни, и опет, прије свега, пуни младих људи, што је данас, у вијеку афирмације субјекта и изоловане самопосвећености, права ријеткост. Штампано је и преведено безброј књига о којима смо некада могли само да сањамо, и што је још важније - оне су нашле своје читаоце у великом броју. Млади људи данас знају шта је Црква, разумијевају теологију и многи су у научном погледу превазишли своје учитеље. Друга је ствар то што учитељи некада то и не виде, али и то је ваљда природно. На хиљаде је новокрштених. Тих људи има из свих слојева нашег друштва и нарочито много има образованих. Њих нећемо моћи да држимо у страху од Цркве и да се кријемо иза Божјег ауторитета. Јер ти људи нису просто "религиозни", они су хришћани.

Неким од нас то, изгледа, није јасно и зато прелазим на конкретне проблеме. Београд је двоипомилионски град без активног епископа, гдје се манипулише болешћу нашег старог и немоћног Оца, а одатле слиједи довођење Цркве у стање БЛОКАДЕ по свим питањима, немогућност редовних засиједања Сабора, немогућност било какве реорганизације - А СВЕ ТО "НА ПОЛЗУ ЦРКВЕ И НАРОДА". Како ћемо ово објаснити тим младим људима, који нису били баш пресрећни због наше најновије одлуке?! Као они који у Цркву улазе понекад или никад, њихов црквени живот није сведен на сентиментално-психолошки ниво, нити су они у Цркви из национално-идеолошких разлога.

Насупрот тим литургијски активним, свјежим и одговорним људима, којих је сваким даном чудом Божјим све више и више, стоје изанђали, потрошени тужни људи изгубљене вјере, који то надокнађују фанатизмом, страхом, сљепилем, дивљењем себи - као нпр. један саблажњени и самозвани академик и један пропали поп-политичар, недоучени професор, и уз то моралиста. Покушавају да се противе том новом и свијетлом таласу људи који долазе. Главна разлика између тих младих људи и ових који упадају као разбојници на свете литургије (прикривајући своје безбожништво пјевањем побожних пјесама и псевдохришћанским паролаштвом) у томе је што ови први воле Цркву и знају шта је Црква поштујући њену јерархијско устројство, а овим другима недостаје то златно зрно словесности и надокнађују га вјерским фанатизмом.

Понукан разговорима и молбама великог броја хришћана пишем вам, браћо и оци - да њихов гњев не препунимо и не окренемо их против себе. Хоћемо ли их приморати да због чувања устројства и структуре саме Цркве праве саборе и митинге, на којима засигурно не би било по два аутобуса збуњених и саблажњених, него масе одговорних, слободних, здраворазумних хришћана. Не пада нам, наравно, на памет да покушамо да тако нешто иницирамо, није проблем, али, и те како смо увјерени да је вријеме да јасно кажемо да су нарушени ред и поредак. И да ми већ одавно, нажалост, као јерархија испољавамо немоћ драматичних размјера.

Без икаквог ваљаног разлога увели смо ванредно стање у живот наше цркве, а зашто? Није ни рат, нити глад, ни епидемија, нити шта слично посриједи. Него, умјесто да рјешавамо проблеме, ми их годинама гурамо под тепих и одлажемо за нека друга времена. Понашамо се као љекар који загнојене ране, умјесто да открије и очисти, још више скрива и затвара, да временом прерасту у отворену рану на тијелу наше Цркве. Као да немамо воље ни снаге за покајање, за преумљење, исправљење... Наша саопштења су углавном стереотипна, и бива то да нам се људи смију говорећи да треба да престанемо да лажемо и њих и себе.

Ево само неколико примјера очигледне немоћи:

- Јавни несрећни скандал са епископом врањским, када је све било препуштено грађанском суду и суду јавности, а ми, Црква, до дана данашњег не учинисмо ништа више до пилатовског прања руку, нити смо стали уз њега нити му судили, нити га оправдали, а што је морало бити по Уставу и канонима

- Пуних седамнаест година епископ Артемије, свјесно или несвјесно, наочиглед свих гради грађевину расколничког духа. Хришћани монаси, мирјани, лаици, клирици ТО ВИДЕ и јасно им је шта се дешава. А нама? И шта чинимо?

- Епископ Никанор банатски пред камерама изопштава једног неоспорно КАНОНСКОГ архијереја Цркве, уз то једног од најугледнијих, како у нашој, тако и у свим помјесним црквама, што и преосвећени Никанор засигурно зна. Опет ћутимо!

- Многоучени епископ Филарет на саблазан свих, нејеванђељски и нехришћански штрајкује глађу, и на том мјесту посјећују га архијереји, и на том мјесту подиже се храм, црква саблазница, шта ли? И све то бива искоришћено у дневно-политичке сврхе

- Пуних седамнаест година Павловом руком и дјелом зацијељени раскол у Америци не зацјељује. Као да се расколницима даје времена да се успоставе

- Вјеронаука у Београду је пред фијаском. А храм Светог Саве градимо као да је Скадар на Бојани

- Није ли чудно, на примјер, и то што је са толико гњева примљена представка епископа Герасима и Фотија о лустрацији?

Кад се подсетим свих наших служења нацијама, идеологијама и људима, скривања иза идеје српства, светосавља, националне цркве, "чуварке народног бића" итд. којим

Пише: Владика Григорије
среда, 10 децембар 2008 19:38

изразима се бранимо од наводних "несветосавских" и којекаквих других утицаја, а у ствари у лицима епископа пројављујемо неспремност и неспособност за пастирске изазове времена у коме нас је Бог поставио за пастире словеснога стада. Пројављујемо видљиву неспособност да будемо Црква. Јасно постаје, имајући напријед речено у виду, зашто је епископ Игњатије браничевски за неке "јеретик" и "издајник вјере прадедовске" - управо зато што он стално инсистира на томе да будемо Црква. Постаје јасно и то зашто већ скоро половину архијереја толико клеветају и оговарају расколнички сајтови, називајући их "издајцима", "ватиканским слугама" или "слугама ЦИА". Зато што хоћемо да служимо нашој цркви и нисмо под контролом УДБЕ или БИА.

Јасно је и због чега сада од нас бране патријарха Павла, болесног и немоћног, оног којег су отворено и јавно мрзили и они који га сада спасавају од душмана, они који су га хтјели живог закопати. Зар је за нас власт исто што и живот? Митрополит Амфилохије је и овог пута правио компромис, који је каткад добар и користан. Оно што је сад, након Сабора, јасно јесте то да помирљиви тон високопреосвећеног митрополита није био компромисан, вјерујем више несвјесно него свјесно, већ потпуно и јасно одређен за "статус кво", за беспоредак и наставак постојећег непорецивог хаоса.

Зашто је тако било, барем мени, није и не може бити јасно. Он је мудар и паметан... Нека допусти, да му кажемо као "луди Христа ради..." (1Кор. 4,10). Морам, дакле, упитати најприје њега, па онда и све вас, оци и браћо - има ли компромиса са Христом? Господ и спаситељ наш рекао нам је са богочовјечанском ревношћу: чувајте се квасца фарисејскога, а то је лицемјерје! Оштре су ријечи, али нису безразложне.

Оци и браћо, пишем вам ово писмо отворено и искрено, као што сам и на Сабору свагда искрено говорио. Знам, некада гријешећи и кајући се, али ми је и то милије него и правду да чиним неискрено. Не могу, а да нас све не замолим да се упитамо: зар је индивидуализам толико превладао у свијести наших архијереја да је важнија популарност нашега патријарха у народу, него сама заједница у којој је он предстојатељ? Нажалост, чини се да је наш отац и првојерарх постао параван иза којег скривамо безброј сопствених недостатака. Не сумњам да је свет, али исто тако не сумњам да је смртан, и према томе отићи ће у земљу од које је и узет (Пост 3,19). А чврсто се надам и вјерујем да ће га одатле Господ подићи и у наручје Аврамово настанити. Али, питам се и питам вас - коме чинимо услугу својом одлуком о "умољавању за останак на трону"? Да ли свјатјејшем Павлу, одбијајући ЊЕГОВУ ВОЉУ И ЖЕЉУ, да ли Цркви која је, понављам, БЛОКИРАНА, да ли народу престоног града, или пак одређеном броју оних којима хаос одговара?

Пише: Владика Григорије
среда, 10 децембар 2008 19:38

Међутим, ми више нећемо моћи да се скривамо иза лица светог и скромног старца, нашег патријарха, који се тренутно, како рече један од архијереја, не лијечи на ВМА, него тамо станује на нашу општу срамоту. Поред толиких манастира и конака, гдје би, можда, и у бољим условима могао провести остатак свог земаљског живота, не заузимајући мјесто неком млађем болеснику.

Претпостављам и готово засигурно знам, драги оци и браћо, да сам вас узнемирио и нарушио овај тзв. мир, привидни и нестварни, који моју јадну душу тако силно потреса. Онај чије име носим, св. Григорије Богослов, научио ме је једном реченицом, од које земља на којој смо дрхти и душа коју носимо тресе се: "Бољи је рат него мир који одваја од Бога."

Могуће је да ће на све ово неки од вас рећи како сам ја просто млад и амбициозан, и како хоћу да будем на мјесту првог. Али, ја знам и ви знате да онај који би хтио да буде патријарх мудро би ћутао и гледао да се допадне свима, но ја не вјерујем у такав начин живота. Не вјерујем тако у Бога и изнад свега стало ми је до јединства Цркве. Како вели св. Дионисије Александријски: "Умријети да не би раздерао Цркву, исто је тако славно као и не принијети идолима жртву." По моме мишљењу, прво је и узвишеније, јер се у том случају умире ради добра цијеле Цркве, а у другом ради спасења своје душе.

Патријарх је гарант тог јединства Цркве, зато се и борим да га изаберемо што прије, тијела ради Христовог које се на земљи у првојерарху возглављује и без њега се не може, као што вам је по устројству Цркве познато, да има живот и да опстане. Није то борба да изаберемо овог или оног, мене, Јанка или Марка - него патријарха. Никад и никоме нисам рекао да ли то хоћу или нећу да будем ја, јер ми се и једно и друго чини крајње неукусним. Али сам зато чуо и видио да неки говораху да не желе да буду на том мјесту, а све чине да га се домогну, и то ме као човјека и нашег брата жалости.

Зато желим да се у овом важном тренутку за историју и живот наше Цркве сјетимо ријечи Светог писма, и да за епископа, па и патријарха бирамо онога који, по ријечима ап. Павла, својим домом добро управља и има послушну дјецу са сваком скромношћу. А ако неко не умије својим домом управљати, како ће се моћи старати за Цркву Божју? (1Тим. 3,4-5). И нарочито бих се усудио да додам - да не бирамо оне који упадају у туђе домове и радије по њима вршљају него што се својом кућом баве. То је оно за шта ћу се, сигуран сам, као члан овог Сабора снажно залагати.

Пише: Владика Григорије
среда, 10 децембар 2008 19:38

Желим да будем до краја искрен према вама, па да кажем и ово. Наш министар вјера је са понеким од вас разговарао о овом питању, као зрео и озбиљан човјек, који као хришћанин и човјек на одговорном положају у друштву има увида у историјски тренутак у коме се налазимо и сагледава као проицљив ум сву ширину и дубину ситуације у којој смо. Предложио је да тај који ће бити први има виталност и енергију, да буде млађи човјек који ће имати снаге да се са поменутиим носи и многи су му то узели за зло. Као да човјек коме је то и по занимању дужност, а још човјек са таквим непорецивим квалитетима, нема право да каже своје мишљење? Изгледа да се сав наш конзервативизам и изолационизам своди на то да нико ништа не смије да нам каже, ни чак да мисли и брине се. За све оно за шта имамо право да се молимо треба и да бринемо и промишљамо.

Нажалост, поново се међу нама показала моћ и жеља власти - и не само да није изабран неко по вољи оних који мисле да власт имају, него није изабран нико. Жеља бивших властодржаца овог свијета, оличена у дејству разних "тајних служби", испуњена је стопроцентно. Можда и у овој прилици очекују да им честитамо јер још увијек владају ситуацијом, и нама није проблем да то и учинимо. А што се тиче толиког позивања на народ на овом Сабору, само ћу рећи толико да кад се већ позивате на народ, онда га питајте. Питајте народ и видјели бисте куда би вас/нас то одвело.

Зато вас, браћо архијереји, молим да отворено и искрено говоримо о свему, да бисмо дошли до саборног јединства, да би Христос био међу нама, да се чувамо тога што се, нажалост, увукло у нашу цркву, а што велики Павле изобличава: А ово кажем зато што сваки од вас говори: Ја сам Павлов, а ја Аполов, а ја Кифин, а ја Христов. Зар се Христос раздијели? Да се Павле не разапе за вас? Или се у име Павлово крстисте? (1Кор.1, 12-13) Овдје бих рекао, да нико не буде Амфилохијев или Василијев, Артемијев и не дај Боже Григоријев, него да будемо Христови. А свјedoци сте како је на једну моју овакву ријеч реаговао владика зворничко-тузлански Василије. Направио је театар од тога, викао и говорио ми свакојакe рђаве ријечи, а ви сте опет мудро ћутали. (И ја се питам хоћете ли да стварно отворим уста до краја и у ријечима развежем чворове о чијем постојању сви деценијама знамо?!!)

Ово вам пишем из мале, древне епархије која има 70.000 становника и око педесет свештеника, коју волим силније од свега и коју никада не намјеравам својевољно напуштати. Пишем болно вапијући да наш престони велики град (35 пута бројнији од наше епархије) добије епископа и епископе, да нам се не обрћу ствари наопако, да не оптужујемо неког свештеника што води Цркву, као што је то био случај претходних година. Знаш да ћете рећи да митрополит Амфилохије замјењује обољелог Патријарха, али ја ћу вас упитати: а ко онда замјењује митрополита Амфилохија у његовој епархији? Знаш такође да су се свети апостоли бринули највише за велике градове: Јерусалим,

Антиохију, Александрију, Атину, Смирну, Коринт, Ефес, Солун, Рим... јер су знали да из тих градова извире све и шири се свуда. Хришћанство је, као што знамо, вјера настала у градовима и њима превасходно и припада.

Нека се не љути нико, или нека се љути, али да не зађе сунце у гњеву његовом, вашем. Београд је данас град у коме наша црква не врши своје дјело и нема епископа. Неко ће рећи да има патријарха Павла - али који је на ВМА већ годину дана. Сјећате ли се да је исти Павле своје најбоље пријатеље, када су обољевали и западали у немоћ, а ради бриге о њиховим епископијама, још за њиховог живота (митрополита дабробосанског Владислава и епископа жичког Стефана) пензионисао (заједно са сагласношћу свих на Сабору) и на те епископије поставио епископе. Павле је и те како знао шта значи епископија без епископа. То је некада знао и митрополит Амфилохије, борећи се са свештеним гњевом да Епископија захумско-херцеговачка добије свога епископа, и увидјевши у времену које је уследило како је и његова, тада једна митрополија ЦП стасала да на својој територији формира још једну епархију.

Друштво у којем живимо се рапидно мијења из дана у дан. Наша црква се у савременом свијету сусреће са многим питањима на која треба да да одговоре. Једно од најактуелнијих питања је и питање глобализације, као и многа друга питања која се у том процесу намећу. Да ли је то зло само по себи или можда и ми као Црква можемо да утичемо на тај процес? Да ли се питамо какав би одговор на ово питање дали апостоли Христови, првенствено Павле, који се нису скривали од тадашње глобализације (Римске империје), него су били спремни на борбу и жртву и животе своје положили да би у тој и таквој нехришћанској и антихришћанској империји хришћанске темеље поставили.

На самом крају бих додао још нешто о чему је већ било ријечи раније, али волио бих да и то буде део овог писма и тако остане забиљежено. Неко се од вас сјећа, неко можда и не - 2006. године је у Пећи служио службу патријарх српски г. Павле, на којој сам стајао у припрати цркве, а служба се одвијала уз велику немоћ началствујућег нашег патријарха. Кад смо се вратили у Београд, на самом Сабору њему лично и пред свима вама поставио сам три питања рекавши:

Ваша светости,

1) Можете ли да служите литургију?

2) Можете ли да предсједавате Сабором?

3) Можете ли да водите Синод?

Настао је мук. Одговора није било. Ви сте сви ћутали. Неки су ме послије грдили. Сада вас поново питам исто:

Шта тачно значи то:

1) Да патријарх не служи свету литургију?

2) Да не предсједава Сабором?

3) Да не предводи Свети архијерејски синод?

И на крају, уз ова три, нека буде и додато и сљедеће. Да ли је то светосавски, када имамо у виду да се сам Св. Сава главом повукао са трона у 56. години живота, а како он, тако и у своје вријеме св. Арсеније, његов насљедник на трону. Да ли су тиме и они можда "зло донијели" како се данас неки изражавају по питању повлачења на покој патријарха, пуне три деценије старијег од његовог светог претходника Саве и нашег црквоначалника?

Да, могуће је да ће се опет примијетити да сам груб и тако пренебрегнути моје ријечи. За све то вријеме Црква "функционише", или, како рече неко на Сабору, "фантастично функционише". Човјек, замјеник, рукополаже десетине, можда и стотине нових свештеника. И то му сви замјерају, а неће да му кажу. Размишља ли он да можда ипак неће бити он на челу? Какву ће услугу направити новом архипастиру? Какав је то начин/пракса? Куда ми то идемо? Чуле су се полупријетње. Епископ Василије помиње неку "босанску цркву". Неки се боје да ако не буде амфилохије Патријарх, одвојиће Црну Гору. Ја мислим да су то неслане шале...

Писмо архијерејима СПЦ

Пише: Владика Григорије
среда, 10 децембар 2008 19:38

Оци и браћо, још једном опростите, али вас молим да покажемо храброст и љубав, иначе ће нас компромисерство и кукавичлук довести у још незавиднији положај и нико нам неће бити крив, осим ми сами себи, и не само себи. Нећемо се ваљда и за ово жалити на нови или старе "свјетске поретке"? Ако нема поретка у Цркви, неће га бити нигдје и народ - црква ће да страда, као што је то сада случај. "Јер сви ови беспореци по поретку некоме сљедују" и тај поредак по коме све сљедује је структура и хијерархијско устројство Цркве, коју је основао сами Бог, Господ наш Исус Христос са Оцем и Духом светим у вијекове вијекова.